

РЕШЕНИЕ

№ 105

гр. Варна, 12.10.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ в публично заседание на двадесет и девети септември, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Вилиян Г. Петров

Членове: Георги Йовчев
Николина П. Дамянова

при участието на секретаря Ели К. Тодорова
като разгледа докладваното от Георги Йовчев Въззивно търговско дело № 20213001000330 по описа за 2021 година

Производството е образувано по въззивна жалба на М. Г. ЕМ. срещу решение №87/1.04.2021 г. по т.д.948/2020 г. по описа на ОС - Варна, в частта с която са отхвърлени исковете му срещу Застрахователно дружество "ЕВРОИНС" АД, ЕИК 121265113, със седалище гр.София, за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди за горницата над 22 000 лева до претендираните 150 000 лева, за заплащане на обезщетение за имуществени вреди за горницата над 88.30 лева до претендираните 328.30 лева, както и в частта, с която е отхвърлена претенцията за заплащане на законна лихва от 28.12.2017 г. до 12.06.2020 г.

Във въззивната жалба се сочат допуснати нарушения при постановяване на решението, изразяващи се в противоречие с материалния закон – чл.52 от ЗЗД. Поддържа, че присъденото обезщетение е занижено и не отговаря на действителния обем претърпени болки и страдания. Счита, че постановеният съдебен акт в обжалваната част не отговаря на установената съдебна практика, по отношение определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди. Излага, че не са налице основания за намаляване на обезщетението, тъй като не е налице съпричиняване на вредоносния резултат, респективно, че е приет твърде висок процент на съпричиняване.

В писмен отговор, насрещната страна Застрахователно дружество "ЕВРОИНС" АД, ЕИК 121265113, със седалище гр.София, оспорва жалбата и моли съда да потвърди решението в обжалваната част.

В останалата част, решението не е обжалвано и е влязло в сила.

Съдът, след преценка на представените по делото доказателства, доводите и възраженията на страните в производството, в съответствие с правомощията си по чл. 269 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Страните не оспорват предпоставките за възникване отговорността на застрахователя – наличието на деликт при съответното авторство, противоправност и вина; наличието на валидно застрахователно правоотношение между причинителя и застрахователното дружество по застраховка „гражданска отговорност“; настъпването на застрахователно събитие като юридически факт, пораждащ отговорността на застрахователя. Следователно – процесните претенции са доказани по основание.

Въззивните възражения са сведени единствено до неправилността на съдебния акт, поради нарушение на материалния закон – чл.51, ал.2 и чл.52 ЗЗД. Поддържа се липса на съпричиняване от страна на пострадалия, респективно съпричиняване в по-нисък от приетия от първоинстанционния съд размер, както и неправилно определяне на дължимото обезщетение, посредством намаляването му в нарушение на принципа за справедливост. По отношение претенцията за обезщетяване на имуществени вреди се излага, че всички претендирани разходи са последица от нанесените в резултат на произшествието увреждания. В този предметен обхват следва да се произнесе и въззивния съд съобразно правилото на чл. 269, изр.2 ГПК.

От съвкупната преценка на събраните по делото гласни и писмени доказателства, вкл. и експертни заключения се установява, че въззивникът Е., в резултат на произшествието е получил разкъсно-контузна рана в лява париетална област, охлузвания на кожата на носа и лицето, фрактура на лява орбита и на носните кости, фрактура на лява темпорална кост и ляв максиларен синус, фрактура на черепната основа с пневмоцефалия, травматичен субарахноидален кръвоизлив, мозъчна контузия средна степен. Получените травми са довели до увреждане на главния мозък, изразяващо се в мозъчна контузия и травматична черепно субарахноидална хеморагия, като с оглед на продължителното безсъзнателно състояние, временно са били нарушени функциите на главния. Според вещото лице, се касае за средна по тежест черепно-мозъчна травма, застрашавала временно живота на пострадалия. При извършения преглед, вещото лице е констатирало характерни оплаквания за посттравмения церебрастенен синдром, изразяващ се в периодично главоболие, световъртеж, обща отпадналост и лесна уморяемост. Установено е също затруднено движение на лява ръка в лява лакътна става става, което ограничава възможностите му при трудова дейност и при обслужване, при движение накуцва с левия крак. Според вещото лице до пълно възстановяване по отношение на церебрастенните оплаквания не може да се стигне, тъй като в главния мозък са настъпили необратими процеси, свързани с преживяната мозъчна контузия, при която настъпват структурни промени на мозъчното вещество, изразяващи се в разрушаване на мозъчни клетки и връзките между тях. Унищожените мозъчни клетки не се възстановяват, заместват се от глиални клетки, които нямат функционалните възможности на невроните.

От показанията на свидетеля Данаил Георгиев се установява, че наред с претърпените физически болки от травмата на главата, въззивникът е получил и психическа травма, довела до отрицателна промяна в начина на му на общуване, работата и социални контакти.

По отношение на размера, съдът съобрази, че справедливостта, като критерий за определяне размера на обезщетението при деликт, не е абстрактно понятие, а предпоставя винаги преценка на обективно съществуващи, конкретни обстоятелства - обема, характера и тежестта на уврежданията, интензитета и продължителността на търпимите болки и страдания, физическите, но и психологическите последици за увреждения, както и икономическата конюнктура в страната към момента на увреждането, преценени адекватно и в тяхната съвкупност. В тази връзка следва да се изтъкне, че именно посочената динамика в икономическа конюнктура стои в основата на непрекъснатото нарастване нивата на застрахователно покритие за неимуществени вреди и законодателното задължение за тяхното периодично осъвременяване. Задължението на застрахователя е функция от задължението на застрахования да обезщети увреденото от него лице, а същевременно двете

задължения са едни и същи по съдържание и размер в рамките на застрахователния договор.

Принципът на справедливост включва в най-пълна степен обезщетяване на вредите на увреденото лице от вредоносното действие, и когато съдът е съобразил всички тези доказателства от значение за реално претърпените от увреденото лице неимуществени вреди /болки и страдания/, тогава решението е постановено в съответствие с принципа на справедливост. В този смисъл е и константната съдебна практика - Решение № 356 от 09.12.2014 г. по гр. д. № 2946/2014 г. на Върховен касационен съд; Решение № 356 от 09.12.2014 г. по гр. д. № 2946/2014 г. на Върховен касационен съд и редица други.

За определяне на размера на обезщетението за репарирание на преживените болки и страдания в конкретния случай следва да се вземе изживяното по време и след произшествието, съответно изключително негативното му отражение във физически, психологически и емоционален план, периода на лечение на въззивника, което не е приключило и липсва възможност за пълното му възстановяване, времето през което е бил затруднен да се обслужва самостоятелно, да се движи нормално, което безспорно е довело до дискомфорт и затруднение в ежедневието. Наличието на средно увреждане на мозъка, довело до временна опасност за живота и продължителен период на възстановяване, обуславя извода за висок интензитет на болките и страданията, които е изпитал М.Е.. Наред с това, следва да се съобрази, че болките и страданията, във физически, психологичен и емоционален план, не се ограничават само до изживените в момента на самото престъпление болки и страдания, а продължават и след това. Анализът на събраните доказателства сочи, че претърпения инцидент се е отразил върху неимуществената сфера на въззивника, поради което критерият на справедливостта изисква да бъде определено обезщетение, което в най-пълна степен да репарира неблагоприятните последици върху личността на пострадалата.

Предвид това и съобразявайки се с факта, че повече от три години и половина след произшествието, въззивникът все още е ограничен във възможността да води пълноценен живот, както и с правилото на закона за определяне на дължимото обезщетение за търпените болки и страдания "по справедливост", съдът счита, че справедливото обезщетение е в размер на 110 000 лева.

Съгласно разпоредбата на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД, ако увреденият е допринесъл за настъпването на вредите, обезщетението може да се намали. От тълкуването на тази разпоредба следва, че съпричиняването никога не проявява действие самостоятелно, а само заедно с извършено непозволено увреждане. В този случай вредите на пострадалия не са причинени само от действия или бездействия на деликвента, а и от действия или бездействия на увреденото лице. При това обаче причинената вреда трябва да бъде неделима, т. е. да не може да бъде определено дали се дължи единствено на действията или бездействията на деликвента или на тези на увреденото лице. В този случай причинността на поведението на увредения няма самостоятелно съществуване и е обусловена от наличието на причинна връзка между действието или бездействието на деликвента и вредата. Във всички случаи действията на деликвента и на увредения, които са довели до настъпването на общата и неделима вреда трябва да са реализирани преди или едновременно с непозволеното увреждане, но не и след това. За наличието на съпричиняване не се изисква противоправност и вина на увреденото лице, което е допринесло за настъпването на общата вреда. Както е посочено в т. 7 от ППВС № 17/1963 година от значение за прилагането на съпричиняването по чл. 51, ал. 2 от ЗЗД е наличието на причинна връзка между поведението на пострадалия и настъпилите вредоносен резултат, а не и вината на пострадалия.

Намаляването на обезщетението по реда на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД не представлява санкция за неправомерно поведение на увреденото лице или за неизпълнение на негово задължение. Съпричиняването е факт от действителността с настъпването на който правото свързва определение неблагоприятни за увреденото лице правни последици, изразяващи се в

намаляването на обезщетението за всички вреди, настъпили вследствие на непозволеното увреждане. Законът възлага на увреденото лице да търпи неблагоприятните последици от допуснатото от него съпричиняване на вредоносния резултат, но не определя изрично начина, по който следва да бъде извършено намаляването на обезщетението. Като критерий в тази насока може да бъде използвана степента на съпричиняването, при която се взема предвид степента на каузалност на поведението на двете страни и съотношението между тях. Този критерий отчита наличието на състави на непозволеното увреждане, при които не се изисква виновно поведение на деликвента, като е приложим в случаите когато съпричиняването е допуснато от малолетни, непълнолетни и лица, които не могат да разбират свойството и значението на постъпките си. Освен този критерий за намаляване на обезщетението като такъв се използва и степента на вината, при който водещи са тежестта на вината на едната или на двете страни в деликтното правоотношение. В този случай, ако вина за настъпване на общия вредоносен резултат имат и двете страни в правоотношението, то се преценява коя от тях по-голяма от другата, а ако се приеме, че двете вини са равнозначни, обезщетението се намалява поравно. Освен тези два критерии, като критерий за намаляване на обезщетението се използва справедливостта, при която съдът по свое усмотрение, след преценка на всички факти, определя размера на съпричиняването. Всеки един от тези критерии сам по себе си не може да послужи за намаляване на размера на дължимото обезщетение, поради което следва същите да бъдат прилагани съвместно един с друг при отчитане на всички обстоятелства, имащи значение за настъпването на непозволеното увреждане и степента на вредоносния резултат.

Във всички случаи намаляването на обезщетението следва да отчита реалния принос на увреденото лице в настъпването на вредоносния резултат, който в някой случай може да бъде по-голям от този на деликвента.

Съпричиняването по чл. 51, ал. 2 от ЗЗД възлага на увреденото лице задължението да търпи негативните последици от него, изразяващи се в намаляване на обезщетението. Същото обаче не поражда субективни права за деликвента и не може да бъде релевирано от него чрез самостоятелен иск или чрез предявяване на насрещен такъв в случаите на предявен иск за обезщетение за вредите от непозволеното увреждане.

Касае се за право, което може да бъде предявено само по пътя на възражението, като с оглед на разпоредбите на чл. 6, ал. 2 и чл. 8, ал. 2 от ГПК, съдът не е задължен да извършва служебна проверка за наличието на съпричиняване, което следва и от самата разпоредба на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД, където е посочено, че обезщетението може да бъде намалено, а не че се намалява задължително. С оглед на това, за да бъде въведено в предмета на производството, това възражение следва да бъде заявено от ответника в срока за отговор на исковата молба. Доказването на това възражение би довело до намаляване на обема на отговорността на ответника по предявения иск за обезщетение за вреди от непозволено увреждане, поради което по силата на чл. 154, ал. 1 от ГПК същият носи доказателствената тежест за установяване на факта на съпричиняването. В случая не се касае до насрещно доказване, което може да бъде и непълно, а ответникът следва да установи наличието на съпричиняването при условията на главно и пълно доказване, като изводите за наличието му не могат да почиват на предположения или на обсъждането само на отделни факти и обстоятелства или пък само на част от събраните в производството доказателства. Тези изводи могат да бъдат направени само след съвкупната преценка на всички установени по делото факти и обстоятелства, които са от значение за наличието или не на съпричиняване, както и на събраните във връзка с тях доказателства.

В срока за отговор на исковата молба, ответното застрахователно дружество е въвело в предмета на производството възражение за съпричиняване на вредоносния резултат изразяващо се в допуснати груби нарушения за правилата за движение по пътищата – управлявал е конска каруца след употреба на алкохол – с концентрация на алкохол в кръвта си 2.43 промила, не е бил облечен със светлоотразителна жилетка и отзад не е имало светещо тяло и светлоотразители. Доколкото с влязлото в сила решение №82/04.12.2019 г.

по НАХД №233/2019 г. на РС – Нови Пазар е прието, че деянието е реализирано при условията на независимо съпричинителство с пострадалия М.Е., който управлявайки пътно превозно средство с животинска тяга, с концентрация на алкохол в кръвта над 0.5 на хиляда /2.43 промила/, установено по надлежния ред е нарушил правилата за движения по пътищата, а именно чл.5, ал.3, т.1 от ЗДвП, чл.71, ал.1 от ЗДвП и чл.106, ал.2 от ЗДвП, следва да се приеме, че е налице съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия. От събраните в първоинстанционното производство доказателства - заключението на вещото лице по САТЕ и показанията на свидетеля Т Д, наред с приетото в решението по чл.78а от НК се установява по безспорен начин, че в момента на инцидента управляваната от пострадалия каруца се е движила по-близо към осевата линия, на около 0,50 м., в нарушение на задължението да се движи възможно най-вдясно по платното за движение, предвидено в чл.15, ал.1 от ЗДвП. Всички допуснати и установени по надлежния ред нарушения според заключението на вещото лице са допринесли за настъпване на процесното ПТП. Липсата на светлина и светлоотразители на управляваното от пострадалия ППС е довела до невъзможност то да бъде забелязано навреме и водачът на лекия автомобил да разполага с достатъчно време за спиране. Състоянието на водача с концентрация на алкохол в кръвта далеч над допустимата, е обусловило и неспазване на задължението му съгласно чл.106, ал.1 от ЗДвП да направлява непрекъснато животните, така че да не създават пречки и опасности за движението. Като не е управлявал каруцата възможно най-вдясно на лентата за движение, а напротив, бил е на осевата линия, пострадалият не е дал възможност на водача на лекия автомобил да я заобиколи при наличието на насрещно движение.

Ето защо съдът намира, че значителен принос за крайния резултат има поведението на въззивника, допуснал множество нарушения на правилата за движение. Доколкото обаче липсва насрещна въззивна жалба от страна на застрахователя, настоящият съдебен състав следва да приеме определеният от първоинстанционния съд размер на съпричиняване от страна на въззивника, в размер на 60%.

Предвид приетия от решаващия съд размер на справедливо обезщетение за причинени на въззивника неимуществени вреди – 110 000 лв. и с оглед определения по-горе принос на пострадалия, същото следва да бъде намалено с 66000 лева.

Следователно предявения иск е основателен за сумата от 44 000 лева или следва да се присъдят допълнително /над присъдените от първата инстанция/ още 22 000 лв.

Претендираната дължима законна лихва върху сумите за обезщетенията за неимуществени вреди съгл. разпоредбата на чл.429, ал.3 КЗ, следва да се изчисли от най-ранната дата измежду следните: датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие по реда на чл. 430, ал. 1, т. 2 ГПК; датата на уведомяване или от датата на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице. В разглеждания случай, ищецът е уведомил застрахователя за настъпилото събитие със заявление за изплащане на застрахователно обезщетение от 12.06.2020 г., поради което претенцията следва да бъде уважена съобразно чл.429, ал.3 от КЗ от датата, на която е предявена застрахователна претенция от увреденото лице – 12.06.2020 г.

За установяване на претърпените имуществени вреди, въззивникът е представил като доказателства фактури и фискални бонове за извършени разходи. Доколкото като основание за издаване на фактура N 11940/26.01.2018 г. за сумата от 240 лева е посочено - съдебномедицинска консултация за застрахователни дружества, банки и др., съдът намира, че извършеният разход, не е във връзка с проведеното лечение, а е насочена единствено към отправяне на претенция за заплащане на обезщетение, поради което и претенцията за заплащане на тази сума е неоснователна. Ето защо, решението в частта, с която е отхвърлен иска за заплащане на обезщетение за имуществени вреди за горницата над 88.30 лева до претендираните 328.30 лева, следва да се потвърди.

С оглед изхода на спора и предвид своевременно направеното искане, придружено с договор за правна помощ, сключен при условията на чл.38, ал.1, т.2, в полза на пълномощника на въззивника, на осн. чл.38, ал.2 от ЗА, следва да се присъди адвотско възнаграждение за първата и въззивната инстанция в минимален размер, съобразно уважената част от иска, в размер на 1850 лева.

На осн. чл.78, ал.6 от ГПК, въззиваемото ЗАД „АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ“, със седалище гр.София, следва да бъде осъдено да заплати в полза на съда, държавна такса върху уважената част от иска, в размер на 880 лева и държавна такса за въззивно обжалване в размер на 440 лева.

С оглед изхода на спора и предвид своевременно направеното искане, в полза на въззиваемото дружество, следва да се присъди възнаграждение за защита от юрисконсулт, в размер на 300 лева.

Мотивиран от гореизложеното и на осн. чл.272 от ГПК, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение №87/01.04.2021 г. по т.д.948/2020 г. по описа на ОС - Варна, в частта с която е отхвърлен предявения от М. Г. ЕМ., ЕГН *****, от с.Бозвелийско, община Провадия против Застрахователно дружество “ЕВРОИНС“ АД, ЕИК 121265113, със седалище гр.София, иск с правно основание чл.432 от КЗ, за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, за горницата над 22 000 лева до 44 000 лева, като **вместо това ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА Застрахователно дружество “ЕВРОИНС“ АД, ЕИК 121265113, със седалище гр.София **ДА ЗАПЛАТИ** на М. Г. ЕМ., ЕГН *****, от с.Бозвелийско, община Провадия, **сумата от 22 000 (двадесет и две хиляди) лева**, представляващи допълнително обезщетение за претърпени неимуществени вреди от ПТП, настъпило на 28.12.2017 г., причинено виновно от Тихомир Тодоров Димитров като водач на лек автомобил „Опел Вектра“, ДК № Н 7391 АН, застрахован по имуществена застраховка Гражданска отговорност, ведно със законна лихва считано от 12.06.2020 г. до окончателното изплащане на сумата на осн. чл.432, ал.1, чл.429, ал.3 КЗ и чл.45 и 86 ЗЗД.

ПОТВЪРЖДАВА решение №87/01.04.2021 г. по т.д.948/2020 г. по описа на ОС - Варна.

ОСЪЖДА Застрахователно дружество “ЕВРОИНС“ АД, ЕИК 121265113, със седалище гр.София **ДА ЗАПЛАТИ** на адвокат Д. Й. Н., служ.адрес гр.София, ул.»Иван Денкоглу» 7, ап.9, като пълномощник на М. Г. ЕМ., сумата от **1850 (хиляда осемстотин и петдесет) лева** – адвокатско възнаграждение за безплатно процесуално представителство, съобразно уважената част от иска, на основание чл.38, ал.2 вр. ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата.

ОСЪЖДА Застрахователно дружество “ЕВРОИНС“ АД, ЕИК 121265113, със седалище гр.София **ДА ЗАПЛАТИ** в полза на АПЕЛАТИВЕН СЪД - ВАРНА, сумата от **1320 (хиляда триста и двадесет) лева**, представляваща държавна такса върху уважената част от иска, вкл. за въззивното обжалване, на осн. чл.78, ал.6 от ГПК.

ОСЪЖДА М. Г. ЕМ., ЕГН *****, от с.Бозвелийско, община Провадия **ДА**

ЗАПЛАТИ на Застрахователно дружество “ЕВРОИНС“ АД, ЕИК 121265113, със седалище гр.София, възнаграждение за защита от юрисконсулт, в размер на **300 (триста) лева**, на осн. чл.78, ал.8 от ГПК.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС на РБ в едномесечен срок от съобщаването му при условията на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____